

DOHLED - DOZOR	Strana
Vyhledávání textu - přidržte klávesu Ctrl, kurzor umístěte na příslušný řádek a klikněte levým tlačítkem myši.	
1. Dozor, dohled – obecná ustanovení právních norem	2
1. 1 Dozor (dohled) v předpisech nejvyšší právní síly	2
1. 2 Pracovní řád	3
2. Dohled podle jednotlivých druhů vzdělávání	4
2. 1. Předškolní vzdělávání	4
2. 2. Základní vzdělávání	5
2. 3 Střední vzdělávání	6
2. 4. Základní umělecké vzdělávání	6
2. 5. Zájmové vzdělávání	6
3. Dohled při školních nebo mimoškolních akcích	7
3. 1 Školy v přírodě, zotavovací akce	7
3. 2. Soutěže a přehlídky	7
4. Přestupky	7
5. Metodické pokyny	8
5. 1 Prevence sociálně patologických jevů	8
5. 2. Metodický pokyn k BOZP ve školách a zařízeních zřizovaných MŠMT	8
5. 3. Zrušené metodické pokyny	11
6. Dozory ve školní jídelně	12
6. 1 Dohled nad dětmi a nezletilými žáky v zařízení školního stravování, právní výklad MŠMT č. 1/2005	12
6. 2 Dohled nad dětmi a nezletilými žáky v zařízení školního stravování	13
6. 3. Dozor při stravování nad žáky jiných škol	14

Zpracováno k 3.12.2007

1. Dozor, dohled – obecná ustanovení právních norem

1.1 Dozor (dohled) v předpisech nejvyšší právní síly

Dozor (dohled) je chápán jako prostředek zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí.

Předpisy nejvyšší právní síly v této oblasti jsou:

- a) Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., Úmluva o právech dítěte**
- b) zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění**
- c) zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění**

Úmluva o právech dítěte a školský zákon vztahují zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví na „dětí“, „žáky“ a „studenty“.

Školský zákon uvádí, že ředitel školy odpovídá za zajištění dohledu na „dětmi“ a „nezletilými žáky“.

Občanský zákoník také vztahuje odpovědnost za škodu na případ „nezletilé osoby“

Jestliže však vyjdeme z toho, že je nutné zajistit bezpečnost a ochranu zdraví všech (dětí, žáků, studentů), pak lze dovodit, že dohled je nutné vykonávat i nad zletilými žáky. Důvodem je skutečnost, že dohled je základním prostředkem zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

Úmluva o právech dítěte hovoří o „dozoru“, školský zákon a občanský zákoník - o „dohledu“.

Úmluva o právech dítěte

článek 3

Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečují, aby instituce, služby a zařízení odpovědná za péči a ochranu dětí odpovídaly standardům stanoveným kompetentními úřady, zejména v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví, počtu a vhodnosti svého personálu, jakož i kompetentního dozoru.

zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění

§ 29 odst. 2

Školy a školská zařízení zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytují žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

§ 164 odst. 1 písm. h

Ředitel školy a školského zařízení odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení.

zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění

§ 422

Nezletilý nebo ten, kdo je stížen duševní poruchou, odpovídá za škodu jím způsobenou, je-li schopen ovládnout své jednání a posoudit jeho následky. Společně a nerozdílně s ním odpovídá, kdo je povinen vykonávat nad ním dohled. Není-li ten, kdo způsobí škodu, pro nezletilost nebo pro duševní poruchu schopen ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, odpovídá za škodu ten, kdo je povinen vykonávat nad ním dohled.

Kdo je povinen vykonávat dohled, zproští se odpovědnosti, jestliže prokáže, že náležitý dohled nezanedbal.

Vykonává-li dohled právnická osoba, její pracovníci dohledem pověřeni sami za škodu takto vzniklou podle tohoto zákona neodpovídají. Jejich odpovědnost podle pracovněprávních předpisů není tím dotčena.

1.2 Pracovní řád

První konkretizaci obecných ustanovení o dozoru a dohledu obsahuje vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školkách zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí (nabyla účinnosti 1. listopadu 2007).

Uvedená vyhláška se vztahuje:

- na všechny druhy škol a školských zařízení,
- školy zřizované jak MŠMT, tak i krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí.

Vyhláška již nepoužívá termín „dozor“, ale termín „dohled“.

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školkách zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

§ 3

Pracovní doba pedagogických pracovníků

(1) V pracovní době pedagogičtí pracovníci vykonávají

- a) přímou pedagogickou činnost,
- b) další práce související s přímou pedagogickou činností dohodnuté s pedagogickým pracovníkem, například příprava na přímou pedagogickou činnost, příprava učebních pomůcek, hodnocení písemných, grafických a jiných prací žáků a dále práce, které vyplývají z organizace vzdělávání a výchovy ve školách a školských zařízeních, jako je **dohled nad dětmi a nezletilými žáky**

§ 6

Dohled nad žáky

- (1) Dohled k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve škole nebo školském zařízení při výchově a vzdělávání a s nimi souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb se vykonává v zájmu předcházení škodám na zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí.
- (2) Ředitel školy nebo školského zařízení určuje provádění dohledu nad žáky. Vychází z konkrétních podmínek a přihlíží zejména k vykonávané činnosti, věku žáků a jejich rozumové vyspělosti, dopravním a jiným rizikům.
- (3) Pedagogický pracovník koná podle rozvrhu dohled nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, podle potřeby při přecházení žáků mezi budovami školy, do zařízení školního stravování a do školní družiny. Jestliže ředitel školy povolí žákům pobyt ve škole před vyučováním, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním nebo po vyučování, zabezpečí jejich dohled. Dohled ve škole začíná nejméně 15 minut před začátkem dopoledního vyučování a 15 minut před začátkem odpoledního vyučování a končí nejdříve ukončením výchovy a vzdělávání nebo poskytováním školských služeb.
- (4) Pedagogický pracovník vykonává podle pokynů ředitele dohled i mimo školu a školské zařízení, zejména při kurzech, exkurzích a jiných činnostech vyplývajících ze školních vzdělávacích programů nebo učebních dokumentů, při účasti na soutěžích, přehlídkách, popřípadě při jejich přípravě a na jiných akcích organizovaných školou nebo školským zařízením.
- (5) Při akcích konaných mimo školu nebo školské zařízení, kdy místem pro shromáždění žáků není škola nebo školské zařízení, začíná dohled nejpozději 15 minut před dobou shromáždění na určeném místě. Po skončení akce dohled končí na předem určeném místě a v předem stanoveném čase. Místo a čas shromáždění žáků a skončení akce se oznámí nejméně jeden den před konáním akce zákonným zástupcům žáků.
- (6) Dohled může vykonávat vedle pedagogického pracovníka i jiný zletilý zaměstnanec školy nebo školského zařízení, jestliže byl o výkonu tohoto dohledu řádně poučen. O tomto poučení se provede záznam.

2. Dohled podle jednotlivých druhů vzdělávání

2. 1. Předškolní vzdělávání

Další konkretizaci obecných ustanovení o dohledu pro předškolní vzdělávání obsahuje vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání.

Vyhláška č. 14/2005 Sb. hovoří o „dohledu“.

Vyhláška č.14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání

§ 5 Péče o zdraví a bezpečnost dětí

(1) Právnícká osoba, která vykonává činnost mateřské školy, vykonává dohled nad dítětem od doby, kdy je pedagogický pracovník převezme od jeho zákonného zástupce nebo jím pověřené osoby, až do doby, kdy je pedagogický pracovník předá jeho zákonnému zástupci nebo jím

pověřené osobě. Předat dítě pověřené osobě lze jen na základě písemného pověření vystaveného zákonným zástupcem dítěte.

(2) K zajištění bezpečnosti dětí při pobytu mimo území mateřské školy stanoví ředitel mateřské školy počet pedagogických pracovníků tak, aby na jednoho pedagogického pracovníka připadlo nejvýše

a) 20 dětí z běžných tříd, nebo

b) 12 dětí ve třídě, kde jsou zařazeny děti se zdravotním postižením.

(3) Výjimečně může ředitel mateřské školy zvýšit počty dětí uvedené

a) v odstavci 2 písm. a), nejvýše však o 8 dětí, nebo

b) v odstavci 2 písm. b), nejvýše však o 11 dětí.

(4) Při zvýšení počtu dětí podle odstavce 3 nebo při specifických činnostech, například sportovních činnostech, nebo při pobytu dětí v prostředí náročném na bezpečnost určí ředitel mateřské školy k zajištění bezpečnosti dětí dalšího pedagogického pracovníka, ve výjimečných případech jinou zletilou osobu, která je způsobilá k právním úkonům a která je v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost mateřské školy.

(5) Při zajišťování zotavovacích pobytů, popřípadě výletů pro děti určí ředitel mateřské školy počet pedagogických pracovníků tak, aby byla zajištěna výchova dětí, včetně dětí se zdravotním postižením, jejich bezpečnost a ochrana zdraví.

2. 2. Základní vzdělávání

V případě základního vzdělávání vyhláška hovoří o „zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků“.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

§ 3

(1) Bezpečnost a ochranu zdraví žáků ve škole, při vzdělávání mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání¹), a při akcích konaných mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání, zajišťuje právnická osoba, která vykonává činnost školy, svými zaměstnanci, vždy však nejméně jedním pedagogickým pracovníkem²). Zaměstnanec, který není pedagogickým pracovníkem, může ředitel školy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků určit pouze, pokud je zletilý a způsobilý k právním úkonům.

(2) Při akcích konaných mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, nesmí na jednu osobu zajišťující bezpečnost a ochranu zdraví žáků připadnout více než 25 žáků. Výjimku z tohoto počtu může stanovit s ohledem na náročnost zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ředitel školy.

(3) Při akcích konaných mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, kdy místem pro shromáždění žáků není místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, se zajišťuje bezpečnost a ochrana zdraví žáků na předem určeném místě 15 minut před dobou shromáždění. Po skončení akce končí zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví žáků na předem určeném místě a v předem určeném čase. Místo a čas shromáždění žáků a skončení akce škola oznámí nejméně 1 den předem zákonným zástupcům žáků.

2. 3 Střední vzdělávání

Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři nehovoří podrobně o podmínkách výkonu dohledu nad žáky.

V § 2 odst. 5 písm. a) vyhlášky č. 13/2005 Sb. je uvedeno: při stanovení počtu a velikosti skupin je ředitel školy povinen zohlednit požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví žáků.

2. 4. Základní umělecké vzdělávání

V případě základního uměleckého vzdělávání se vyhláška také hovoří o „zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví“. Na rozdíl od vyhlášky č. 48/2005 Sb. je zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví vztaheno na „nezletilé žáky“.

Vyhláška č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání

§1

(11) Bezpečnost a ochranu zdraví nezletilých žáků ve škole, při vzdělávání mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání¹⁾, a při akcích konaných mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání, zajišťuje právnická osoba, která vykonává činnost školy, svými zaměstnanci, vždy však nejméně jedním pedagogickým pracovníkem. Zaměstnanec, který není pedagogickým pracovníkem, může ředitel školy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví nezletilých žáků určit pouze, pokud je zletilý a způsobilý k právním úkonům.

(12) Při akcích konaných mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání, nesmí na jednu osobu zajišťující bezpečnost a ochranu zdraví nezletilých žáků připadnout více než 25 těchto žáků. Výjimku z tohoto počtu může stanovit s ohledem na náročnost zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví nezletilých žáků ředitel školy.

(13) Při akcích konaných mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání, kdy místem pro shromáždění nezletilých žáků není místo, kde se uskutečňuje vzdělávání, se zajišťuje bezpečnost a ochrana zdraví nezletilých žáků na předem určeném místě 15 minut před dobou shromáždění. Po skončení akce končí zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví těchto žáků na předem určeném místě a v předem určeném čase. Místo a čas shromáždění nezletilých žáků a skončení akce škola oznámí nejméně 1 den předem jejich zákonným zástupcům.

2. 5. Zájmové vzdělávání

V případě zájmového vzdělávání se hovoří o zajištění bezpečnosti účastníků.

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

§ 10

Organizace činnosti družiny

(2) Oddělení se naplňují nejvýše do počtu 30 účastníků.

(5) Ředitel stanoví nejvyšší počet účastníků na 1 pedagogického pracovníka s ohledem na druh vykonávané činnosti účastníků, zejména s ohledem na jejich bezpečnost.

3. Dohled při školních nebo mimoškolních akcích

3.1 Školy v přírodě, zotavovací akce

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění, v platném znění
§ 10 odst. 1

Podmínky účasti fyzických osob činných při škole v přírodě a zotavovací akci

Fyzické osoby činné při škole v přírodě nebo zotavovací akci jako dozor nebo zdravotník musejí být k této činnosti zdravotně způsobilé.

3.2. Soutěže a přehlídky

V době soutěží a přehlídek je nutno zabezpečit „bezpečnost a ochranu zdraví“. Vyhláška následně odkazuje na zákonné zástupce žáka.

Proto lze dovodit, že se vyhláška vztahuje na „nezletilé žáky“.

Nehledě na tuto skutečnost je nutno vycházet z obecných ustanovení školského zákona a zajistit bezpečnost a ochranu zdraví všech žáků.

Vyhláška č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání

§ 7

Bezpečnost a ochrana zdraví

(1) Bezpečnost a ochranu zdraví žáků po dobu dopravy na soutěže a ze soutěží zajišťuje vysílající škola, pokud se se zákonným zástupcem žáka nedohodne jinak. V průběhu soutěže zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáků organizátor.

(2) U sportovních soutěží, uměleckých soutěží a dalších soutěží, kde to charakter soutěže vyžaduje a je to dáno organizačním řádem, zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáků vysílající škola v plném rozsahu, pokud se se zákonným zástupcem žáka nedohodne jinak.

4. Přestupky

Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí:

§ 59

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

g) jako osoba odpovědná za dítě ponechá dítě bez náležitého dozoru přiměřeného jeho věku, rozumové vyspělosti, popřípadě zdravotnímu stavu, a tím je vystaví nebezpečí vážné újmy na

zdraví, nebo v důsledku toho dítě způsobí újmu na zdraví jiné osobě nebo škodu na cizím majetku nikoli nepatrnou,

h) v úmyslu ponížit lidskou důstojnost dítěte použije vůči němu nepřiměřeného opatření,

(2) Za přestupek podle lze uložit pokutu do 50 000 Kč

5. Metodické pokyny

5.1 Prevence sociálně patologických jevů

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže čj. 14 514/2000-51

Ředitelé škol a školských zařízení odpovídají za systémové aktivity školy v oblasti prevence šikanování a agresivity. V rámci účinné prevence šikanování je při přípravě a realizaci celoškolské (celoústavní) strategie důležité zejména:

Zajistit v souladu s pracovním řádem zvýšený a kvalitní dohled pedagogů o přestávkách, před začátkem vyučování, po jeho skončení i během osobního volna, a to hlavně v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.

5.2. Metodický pokyn k BOZP ve školách a zařízeních zřizovaných MŠMT

Metodický pokyn z 22.12.2005, čj. 37014/2005-25 k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

Tento metodický pokyn je určen pro právnické osoby vykonávající činnost škol zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Podpůrně jej mohou užívat i ostatní školy zapsané do školského rejstříku a poskytovatelé služeb souvisejících se vzděláváním a výchovou.

Čl. 10

Dozor nad žáky

(1) Školy jsou povinny vykonávat podle zvláštních předpisů nad nezletilými žáky náležitý dohled. Kromě bezpečnostních hledisek zajišťují pedagogičtí pracovníci při dohledu nad žáky také výchovné působení, a to v zájmu předcházení škodám na zdraví, majetku a životním prostředí. O zajištění náležitého dozoru rozhoduje ředitel školy. Vychází z konkrétních podmínek a přihlíží zejména k vykonávané činnosti, věku žáků a jejich rozumovému rozvoji (vyspělosti), dopravním a jiným rizikům. Ředitel školy pověří dozorem pedagogického pracovníka, stanoví rozvrh dozoru nad žáky a vyvěsí ho na takovém místě, aby bylo možno při kontrolní činnosti snadno rozpoznat, který pedagogický pracovník dozor koná.

(2) Pedagogický pracovník koná dozor nad žáky ve škole před vyučováním, po vyučování,

o přestávkách mezi dvěma vyučovacími hodinami, podle potřeby při přechodu žáků z jedné budovy školy do druhé budovy školy, do školní jídelny, školní družiny apod. Při zajišťování dozoru nad žáky se postupuje podle rozvrhu dozoru. Jestliže ředitel školy povolí žákům pobyt ve škole před vyučováním, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním nebo po vyučování, zabezpečí jejich dozor. Dozor ve škole začíná nejméně 20 minut před začátkem dopoledního a 15 minut před začátkem odpoledního vyučování a končí odchodem žáků ze školy po skončeném vyučování.

(3) Zajištění dozoru nad žáky – stráváky v zařízení školního stravování přísluší vždy té právnické osobě, která vykonává činnost zařízení školního stravování. Způsob, jakým tento dohled bude zajištěn, je na rozhodnutí ředitele tohoto zařízení školního stravování.

(4) Při akcích konaných mimo školu, kdy místem pro shromáždění žáků není škola, začíná dozor 15 minut před dobou shromáždění na určeném místě. Po skončení akce dozor končí na předem určeném místě a v předem stanoveném čase. Místo a čas shromáždění žáků a skončení akce oznámí škola nejméně jeden den před konáním akce, buď zákonným zástupcům žáků, nebo přímo zletilým žákům.

(5) Podle rozhodnutí ředitele školy mohou dozor konat vedle pedagogických pracovníků i jiné osoby, které jsou zletilé, plně způsobilé k právním úkonům a jsou v pracovněprávním vztahu ke škole. Tyto osoby musí být řádně poučeny o povinnostech dozoru a ředitel školy o tomto poučení provede písemný záznam, který osoba pověřená dozorem podepíše.

(6) Pedagogičtí pracovníci vykonávají podle pokynů ředitele dozor i mimo školu, např. při praktickém vyučování, při praktické přípravě, při kurzech, exkurzích a jiných činnostech vyplývajících ze školních vzdělávacích programů, při účasti na soutěžích, přehlídkách popřípadě při jejich přípravě a na jiných akcích organizovaných školou.

(7) Při akcích konaných mimo školu, kdy jsou jejich účastníci ubytováni v objektech jiných osob, dodržují žáci předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví a předpisy o požární ochraně platné v těchto objektech. Žáci dodržují stanovený režim dne a pokyny vydané pro dobu nočního klidu. Za seznámení žáků s těmito pokyny a za kontrolu jejich dodržování odpovídá vedoucí akce nebo jím určený pedagogický pracovník. Vedoucí akce rozhodne o způsobu provádění dohledu v době nočního klidu.

(8) Kromě ustanovení uvedených v tomto metodickém pokynu, jež mohou souviset s výkonem dozoru, existují ještě další zvláštní ustanovení v právních předpisech nebo ve vzdělávacích programech: například ustanovení o dělení tříd na skupiny, nebo jiná ustanovení o poměru mezi počtem žáků a počtem dozírajících osob, případně ustanovení podrobněji určující způsob výkonu dozoru .

Čl. 13

Tělesná výchova

Při výuce tělesné výchovy dodržuje škola platné rámcové vzdělávací programy a didaktické zásady. Bezpečnost žáků při tělesné výchově zajišťuje pedagogický pracovník po celou dobu vyučování. Ve výjimečných případech pedagogický pracovník výuku dočasně přerušuje a zajistí dozor zletilou osobou, která je plně způsobilá k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole.

Čl. 14

Výuka plavání

(1) Při plavecké výuce se třída na základní škole dělí na skupiny, každou skupinu vede jeden vyučující. Nejvyšší počet žáků-plavců ve skupině je 15, žáků-neplavců 10. Pro žáky škol a tříd samostatně určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se počet řídí zvláštním předpisem. Pedagogický pracovník má přehled o celém prostoru výuky a všech žácích, kteří se výuky účastní. Pedagogický pracovník pravidelně provádí v průběhu výuky překontrolování počtu žáků. Totéž se provádí při jejím zakončení.

(3) Odpovědnost za bezpečnost žáků při výuce plavání, která je realizována mimo školu, nesou pedagogičtí pracovníci, kteří žáky na výuku plavání doprovázejí.

(4) Za bezpečnost žáků při plavecké výuce ve školách, do doby jejich předání pedagogickým pracovníkům, jež vedou výuku, odpovídají pedagogičtí pracovníci, kteří žáky na plaveckou výuku doprovázejí. Doprovázející pedagogický pracovník je přítomen po celou dobu výuky.

Čl. 15

Lyžařský výcvik

(6) Družstvo má nejvýše 15 členů, u žáků se zdravotním postižením se počet snižuje vzhledem k charakteru postižení žáků a dalším okolnostem.

(11) Skupina se řídí pokyny vedoucího přesunu (určuje vedoucí kurzu), který jede v čele. V závěru jede vždy zkušený lyžař. V průběhu akce se pravidelně provádí překontrolování počtu účastníků. Totéž se provádí při jejím zakončení.

Čl. 16

Sportovně turistické kurzy

(2) Kurzy vedou pedagogičtí pracovníci, kteří odpovídají za činnost instruktorů. Jejich činnost řídí a kontroluje vedoucí kurzu. Žáci se dělí do družstev podle výkonnosti. Družstvo má nejvíce 15 žáků, pokud není zvláštními předpisy a tímto pokynem stanoven pro některé činnosti počet nižší. Počet pedagogických pracovníků nesmí být menší než počet družstev. Kurzy s počtem do 30 žáků musí doprovázet tři zletilé osoby, které jsou plně způsobilé k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole, přičemž minimálně jedna osoba musí být pedagogickým pracovníkem.

(4) Cyklistický kurz. V silničním provozu má družstvo maximálně 10 cyklistů, za které odpovídá vedoucí družstva. Při přesunech v rámci cyklistického kurzu za dopravního provozu musí být na začátku a na konci skupiny zletilá osoba, která je plně způsobilá k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole, přičemž minimálně jedna osoba musí být pedagogickým pracovníkem.

(5) Kurz vodní turistiky. Pedagogický pracovník odpovídá nejvýše za pět kanoí (kajaků) nebo za dvě pramice (rafty). Při obtížnějších podmínkách vedoucí kurzu počet lodí na jednoho pedagoga sníží.

(6) Při horské turistice ... Na horskou túru doprovázejí družstvo nebo skupinu žáků vždy nejméně dvě zletilé osoby, které jsou plně způsobilé k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole, přičemž minimálně jedna osoba musí být pedagogickým pracovníkem.

Čl. 17

Koupání

Skupina na jednoho pedagogického pracovníka je maximálně 10 žáků. Pro žáky škol a tříd samostatně určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se tento počet řídí zvláštním předpisem. Po skončení koupání skupiny žáků a v jeho průběhu pedagogický pracovník kontroluje počet žáků.

Čl. 18

Bruslení

(1) Při bruslení organizovaném školou odpovídá za bezpečnost žáků učitel tělesné výchovy nebo dohled konající pedagog, který posoudí kvalitu plochy a případně i mantinelů.

Čl. 19

Bezpečnost žáků při soutěžích a přehlídkách

(1) Vysílající školy zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví žáků po dobu dopravy na soutěže a ze soutěží, pokud se se zákonným zástupcem žáka nedohodne jinak. V průběhu soutěže zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáků organizátor.

(2) Po dobu vlastní soutěže přebírá náležitý dohled nad žáky organizátor soutěže. Vyhláší počátek a konec soutěže nebo přehlídky a zajišťuje podmínky pro bezpečnou účast žáků poskytnutím případných ochranných prostředků, náležitým vybavením laboratoří, jiných soutěžních míst a současně přihlédnou k věku, fyzickému a rozumovému rozvoji žáků.

(3) U sportovních soutěží, uměleckých soutěží a dalších soutěží, kde to charakter soutěže vyžaduje a je to dáno organizačním řádem, zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáků vysílající škola v plném rozsahu, pokud se se zákonným zástupcem žáka nedohodne jinak.

Pokud jde o pojem „dohled“ (užívaný občanským zákoníkem a zákonem č. 561/2004 Sb.) a pojem „dozor“ (užívaný pracovním řádem), je nutné uvést, že pojem „dohled“ je obecným zákonným pojmem, zatímco pojem „dozor“ je pojmem užívaným pouze v oblasti školství. Z hlediska praktického i právního však v těchto pojmech není žádný rozdíl (Viz právní výklady MŠMT).

5. 3. Zrušené metodické pokyny

- Metodický pokyn k organizaci lyžařského výcviku žáků, č.j. 24799/93-50
- Metodický pokyn MŠMT k organizování sportovně turistických kurzů č. j. 18 338/94-50, Věstník MŠMT sešit 9/1994.
- Metodický pokyn MŠMT k personálnímu zabezpečení lyžařských výcvikových zájezdů pořádaných základními a středními školami a ke vzdělávání instruktorů školního lyžování pro lyžařské výcvikové zájezdy č. j. 25 861/93-50, Věstník MŠMT sešit 12/1993.
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních č.j.: 29 159/2001-26

6. Dozory ve školní jídelně

6.1 Dohled nad dětmi a nezletilými žáky v zařízení školního stravování Právní výklad MŠMT č. 1/2005

Odkazuje se na nyní již zrušený pracovní řád.

Ředitel školy a školského zařízení odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení.

Poskytování školního stravování dětem, žákům nebo studentům není právní povinností právnické osoby, která vykonává činnost školy, ta má pouze povinnost školní stravování zajistit.

Školní stravování není součástí vyučování, ani jej nelze považovat za činnost přímo související s vyučováním (za přímou souvislost s vyučováním lze považovat například přestávky mezi vyučovacími hodinami, nikoliv však přestávku mezi dopoledním a odpoledním vyučováním). Právnická osoba, která vykonává činnost školy, tak nemůže nést odpovědnost za žáky při činnostech, které samostatně uskutečňuje zcela odlišný právní subjekt (právnická osoba, která vykonává činnost zařízení školního stravování).

Právnická osoba, která vykonává činnost zařízení školního stravování, má povinnost zajistit bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů – strážníků při poskytování školního stravování a vykonávat dohled nad dětmi a nezletilými žáky – strážníky.

Způsob zajištění dohledu je na rozhodnutí ředitele tohoto zařízení školního stravování a může být zajištěn svými zaměstnanci, jinou osobou v pracovněprávním vztahu k ní, popřípadě dohodou s osobou vykonávající činnost školy, je-li odlišná od osoby vykonávající činnost školní jídelny.

Ředitel školy pověří dozorem zaměstnance dané právnické osoby. Tím je míněn také ředitel školského zařízení (včetně zařízení školního stravování), protože v článku 2 pracovního řádu je zavedena legislativní zkratka „školy“ pro předškolní zařízení, školy a školská zařízení. Slovo „zaměstnanec“ pak zahrnuje jak pedagogické pracovníky, tak nepedagogické pracovníky.

Dohled v zařízeních školního stravování může vykonávat jak pedagogický, tak nepedagogický pracovník, přičemž vzdělání pro takovou činnost není žádným předpisem stanoveno.

Pokud jde o pojem „dohled“ (užívaný občanským zákoníkem a zákonem č. 561/2004 Sb.) a pojem „dozor“, je nutné uvést, že pojem „dohled“ je obecným zákonným pojmem, zatímco pojem „dozor“ je pojmem užívaným pouze v oblasti školství. Z hlediska praktického i právního však v těchto pojmech není žádný rozdíl.

Povinnost zajistit dohled nad dětmi a nezletilými žáky – strážníky v zařízení školního stravování přísluší vždy té právnické osobě, která vykonává činnost zařízení školního stravování. Způsob, jakým tento dohled bude zajištěn, je na rozhodnutí ředitele tohoto zařízení školního stravování.

§ 29 odst. 2 školského zákona stanoví povinnost škol a školských zařízení zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb. Jelikož přestávku mezi dopoledním a odpoledním vyučováním nelze považovat za přímou souvislost s vyučováním, **není škola ani školní jídelna povinna vykonávat dohled nad dětmi při jejich přesunu na oběd at' již do zařízení školního stravování,** nebo domů. Půjde-li o děti účastnící se vzdělávání, např. ve školní družině, je ale třeba dohled zajistit.

6.2 Dohled nad dětmi a nezletilými žáky v zařízení školního stravování

Vyjádření ministerstva školství k dotazu odborového svazu

„Podle § 161 odst. 2 a 3 školského zákona jsou definovány krajské normativy, jejichž prostřednictvím provádí krajský úřad rozpis rozpočtu pro školy a školská zařízení. Krajské normativy stanoví krajský úřad jako výši výdajů podle § 160 odst. 1 písm. c) a d) připadajících na kalendářní rok na jednotku výkonu, kterou je mj. 1 dítě, 1 žák, 1 stravovaný, přičemž stanovení výše těchto krajských normativů je plně v jeho kompetenci. Řídí se při tom vyhláškou č. 65/2005 Sb., kterou se stanoví členění krajských normativů, ukazatele rozhodné pro jejich stanovení, jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, vztah mezi ukazateli a jednotkami výkonu, ukazatele pro výpočet minimální úrovně krajských normativů a zásady pro jejich zvýšení a jejich zveřejnění (vyhláška o krajských normativech), a rovněž směrnici MŠMT č. j. 33 377/2004-45 ze dne 25. února 2005, kterou se stanoví závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 161 odst. 6 písm. b) zákona č. 561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a podle kterých provádějí obecní úřady obcí s rozšířenou působností návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu podle § 161 odst. 7 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb. Podle § 164 odst. 1 písm. h) školského zákona odpovídá ředitel školy a školského zařízení za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení. Povinnost zajistit dohled nad dětmi a nezletilými žáky – stravníky v zařízení školního stravování tedy přísluší vždy té právnické osobě, která vykonává činnost zařízení školního stravování. Způsob, jakým tento dohled bude zajištěn, je na rozhodnutí ředitele tohoto zařízení. Podrobněji se problematikou vykonávání dohledu nad dětmi a nezletilými žáky v zařízení školního stravování zabývají právní výklady MŠMT 1/2005, č. j. 20 556/2005-14, které jsou zveřejněny na webových stránkách www.msmt.cz ve složce Dokumenty.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu rozepíše a poskytne krajský úřad právnické osobě vykonávající činnost zařízení školního stravování prostřednictvím krajských normativů podle skutečného počtu stravovaných, bez ohledu na to, jakou právnickou osobou je dohled nad dětmi a žáky – stravníky prováděn. Výši krajských normativů stanoví krajský úřad. Pokud takto stanovená výše finančních prostředků nepokryje náklady nezbytné na zajištění dozoru, měl by krajský úřad případné posílení rozpočtu daného subjektu o objem finančních prostředků na zajištění dozoru řešit mimonormativně, pokrytím z rezervy, kterou si vytvořil, a to v souladu s výše uvedenou směrnicí MŠMT č. j. 33 377/2004-45.

Pokud by daná právnická osoba považovala objem finančních prostředků rozepsaných krajským úřadem za nepostačující k zajištění nezbytných potřeb vyplývajících z právních předpisů, je na základě čl. VI zmíněné směrnice oprávněná obrátit se na krajský úřad s žádostí o řešení této skutečnosti.“

Odpověď ministerstva školství odpovídá na otázku finančního zabezpečení dozorů v jídelně, přesto, podle zkušeností členů republikových výborů sekcí provozních a správních zaměstnanců i výboru sekce základních škol, nejsou jejich finanční požadavky vždy zohledněny. Prostředky na dozory ve školní jídelně pak musí ředitel školy řešit na úkor jiné oblasti.

6.3 Dozor při stravování nad žáky jiných škol

Dozor nad nezletilými strávníky v zařízení školního stravování zajišťuje ta právnická osoba, která vykonává činnost zařízení školního stravování. Zajišťuje dozor nad všemi strávníky, tedy i nad strávníky z jiné školy, pokud se zde stravují.